

Publieksvoorlichting over nut en noodzaak van dierproeven

Cees Smit, voorzitter Stichting Informatie Dierproeven

info@informatiedierproeven.nl, www.informatiedierproeven.nl

Niemand is voorstander van dierproeven. Hoe leg je dan op een verjaardagsfeestje uit dat je je daarmee bezighoudt? Op die wat lastige vraag is sinds 2009 een goed antwoord mogelijk. De Stichting Informatie Dierproeven (SID) krijgt namelijk vaak te horen dat de door haar uitgebrachte brochure ‘Dierproeven. Zo doen ze dat!’, de publieksversie van Zodoende, een mooi hulpmiddel is om familie, kinderen en vrienden bij te praten over wat je in je werk met proefdieren doet en waarom dat nodig is. Zodoende is het jaarlijkse cijfermatige overzicht van dierproeven in ons land. Ook bedrijven en instellingen die in hun werk onderzoek met proefdieren doen, delen ‘Dierproeven. Zo doen ze dat!’ uit aan hun werknemers en relaties. Vooral voor die werknemers die niet direct betrokken zijn bij het werk met proefdieren, is het een uiterst informatieve brochure. Eén van die bedrijven heeft ‘Dierproeven. Zo doen ze dat!’ zelfs in het Engels laten vertalen om ook zijn buitenlandse werknemers goed te informeren.

De brochure ‘Dierproeven. Zo doen ze dat!’ is inmiddels – naast de in 2009 grondig vernieuwde website – één van de pijlers van het voorlichtingsbeleid van de SID aan het grote publiek over de achtergronden van het onderzoek met proefdieren. De SID is in 2005 opgericht door de Nederlandse Vereniging voor Proefdierkunde (NVP), de Federatie van Medisch-Wetenschappelijke Verenigingen (Federa) en de VSOP, een koepel van patiëntenorganisaties met erfelijke, vaak zeldzame aandoeningen.

‘Just one side of the coin’

De oprichting van de SID was een direct gevolg van een symposium dat de NVP in 2005 in Eindhoven organiseerde onder de titel Just one side of the coin. Op dit drukbezochte Benelux-symposium was het centrale onderwerp: de eenzijdige voorlichting over dierproeven door voornamelijk tegenstanders, waarin de nuance en de noodzakelijkheid vaak ontbraken. Met name de aanwezige Engelse sprekers gaven aan, dat het er in hun land anders aan toe gaat. In Engeland bestaat een actieve groep proefdierdeskundigen, onderzoekers en patiënten (Seriously Ill for Medical Research, www.simr.org.uk) die via websites en voorlichtingsbijeenkomsten een andere aanpak kiest. Anders in die zin, dat ze meer achtergrondinformatie verstrekt over waarom dierproeven worden gedaan en hoe ze in de praktijk worden uitgevoerd. Ook is er in deze voorlichting volop aandacht voor de inspanningen die proefdieronderzoekers leveren op het terrein van de 3 V’s: vervanging, vermindering en verfijning. In de praktijk zorgde deze aanpak voor meer begrip bij het grote publiek over het nut en de noodzaak van dierproeven.

Met zijn allen

“Die aanpak werkt nog steeds in Engeland”, zo vertelde Simon Festing, oud-directeur van Understanding Animal Research vorig jaar op een symposium in Amsterdam. “Maar”, voegde hij

eraan toe, “voorlichting geven over dierproeven is een verantwoordelijkheid van alle groepen die daarbij zijn betrokken. Van overheid tot bedrijfsleven en van individuele proefdieronderzoekers tot universiteiten. In die groepen zijn het bij uitstek de wetenschappers, die deze voorlichtingstaak het beste op zich kunnen nemen. Zij zijn degenen, die het grote publiek kunnen vertellen wat de directe betekenis is van onderzoek naar de oorzaak of behandeling van een ziekte. Alle anderen moeten die wetenschappers steunen wanneer zij in het openbaar vertellen over het onderzoek waarmee zij bezig zijn.”

De Engelse overheid neemt die verantwoordelijkheid op zich. Premier Tony Blair ondertekende in 2006, als één van de eersten, de People’s Petition. Een petitie, afkomstig van de ‘zwijgende meerderheid’ van de Engelse bevolking, die nut en noodzaak van onderzoek met proefdieren inziet en zich daarom opstelt achter de onderzoekers. Onderzoekers die door tegenstanders vaak bedreigd of onheus werden bejegend. Later ontstond in Engeland ook de groep ‘Pro-Test’ onder leiding van Laurie Pycroft, die met demonstraties openlijk de onderzoekers steunde. Tom Holder zette een vergelijkbaar initiatief op in Amerika onder de naam ‘Speaking of Research’.

Brochure Dierproeven. Zo doen ze dat!, de publicatie van Zodoende 2009.

Op z'n Nederlands

In Nederland betuigen premiers niet zo makkelijk openbaar steun aan proefdieronderzoekers. Voor de SID was het – vooral in het begin – voorzichtig opereren in dit veld, omdat er nogal wat reserves waren om open te zijn over proefdierwetenschappelijk onderzoek, uit vrees voor demonstraties en bedreigingen. Niettemin is er een groeiende groep instellingen die voorlichting geeft in de vorm van rondleidingen of anderszins. Denk aan het BPRC in Rijswijk of de Radboud Universiteit in Nijmegen, waar Merel Ritskes veel werk maakt van het geven van voorlichting.

Ook de meer op het algemene publiek gerichte maatschappelijke verslagen van proefdierinstellingen zijn een groot succes, gezien de reacties die daarop binnenkomen bij het Erasmus MC en de Rijksuniversiteit Groningen. In die zin zien we ook in Nederland langzaam maar zeker een collectieve inspanning ontstaan als het gaat om het geven van genuanceerde voorlichting over nut en noodzaak van dierproeven. Via de SID komt nu meer en meer ondersteunend materiaal beschikbaar, dat ook door de diverse onderzoeksinstituten kan worden gebruikt. Denk aan de brochure ‘Dierproeven. Zo doen ze dat!’, de SID-website en de digitale scholierenmap die onlangs is verschenen. De SID vindt het erg belangrijk dat de informatie die zij geeft, zo objectief en volledig mogelijk is.

Belangstelling

De SID-website heeft jaarlijks ruim 25.000 bezoekers. Het bezoek vanuit België groeit. Op dit moment komt zo’n tien procent van de bezoekers uit dit land. Vanuit België is er nu ook concrete belangstelling voor een Belgische variant van ‘Dierproeven. Zo doen ze dat!’. Van ‘Dierproeven. Zo doen ze dat!’ 2008 en 2009 zijn inmiddels meer dan 20.000 exemplaren verspreid. »

‘Dierproeven. Zo doen ze dat!’ 2010 is net verschenen. Naast de SID-website heeft de SID ook de Nederlandstalige versie van Animal Ethics Dilemma (www.aedilemma.net) opgezet. Hier kunnen bezoekers hun houding tegenover dierproeven bepalen.

Daarnaast werkt de SID samen met internationale partners als Understanding Animal Research (UK) (www.understandinganimalresearch.org.uk), Foundation for Biomedical Research (VS) (www.fbresearch.org), Animal Research for Life (EU) (www.animalresearchforlife.eu) en www.animaltestingperspectives.org.

Honden en katten

Op www.animaltestingperspectives.org is in juni 2011 een Engelstalige bewerking verschenen van het SID-Vlugschrift over het proefdieronderzoek met honden en katten. Dit uitgebreide Vlugschrift, dat ook op de SID-website is terug te vinden (www.informatiedierproeven.nl/vlugschrift), beschrijft dat – in tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht – het meeste onderzoek met honden en katten wordt verricht ten behoeve van honden en katten zelf. Hoofdzakelijk voor de ontwikkeling van vaccins, geneesmiddelen en behandelwijzen. De samenvatting van dit Vlugschrift haalde ook de opiniepagina van NRC Handelsblad en was voor een aantal Kamerleden reden de SID om een nadere toelichting te vragen. Ook over het fokken van transgene dieren – waarover het afgelopen jaar veel te doen is geweest – heeft de SID in 2011 een achtergronddocument gemaakt. Dat kan van de SID-website worden gedownload. Van de Vlugschriften wordt ook door de media veelvuldig gebruikgemaakt.

Financiën van de SID

Het budget waarop de SID in 2005 mikte – rond de 250.000 euro – is nog nooit bereikt. Dit bedrag is destijds gebaseerd op het budget van de Stichting SIRE, waarmee ook radio- en televisiespotjes zouden kunnen worden gefinancierd. Een wens van veel betrokkenen, maar waarvoor toch echt meer donateurs nodig zijn.

Op dit moment krijgt de SID vooral donaties van rond de 6.000 euro. Afkomstig van zowel private als publieke onderzoeksinstellingen die zich met proefdieronderzoek bezighouden. Ook krijgt de SID gerichte donaties, zoals van de Stichting Proefdierkundige Informatie (SPI) voor het vervaardigen van een digitale scholierenmap.

Een aantal donaties is het afgelopen jaar weggevallen doordat onderzoeksinstellingen uit Nederland verdwijnen. Vandaar dat de SID op zoek is naar nieuwe donateurs. Ook individuele onderzoekers of proefdierversorgers kunnen donateur worden. In 2012 wil de SID hiervoor meer aandacht vragen.

PlayDecide

PlayDecide is een – door de Europese Commissie gesubsidieerd – discussiespel om complexe en controversiële onderwerpen op een simpele en effectieve manier te bespreken. De deelnemers hoeven niet over voorkennis over het onderwerp te beschikken. Ze kiezen hun eigen rol, waarin ze betrokken raken in de maatschappelijke discussie over bijvoorbeeld klimaatverandering of xenotransplantatie. Het spel daagt hen uit een standpunt te verdedigen, naar anderen te luisteren en een eigen mening te vormen. Meer informatie: www.playdecide.eu.

